

TILVÆKST Salgsafgrøder, nr. 2, 23. februar 2017

Indhold

- **Mark**
- Aktuelt i marken
- Pas på gylleskader
- Udtagning af gylleprøver
- Kerb til frøgræs og vinterraps
- **Teknik**
- Dyser og afstandskrav til vandmiljø
- Kemitjek
- **Regler og tilskud**
- Status på målrettede efterafgrøder
- **Arrangementer**
- Kom godt i gang med FarmTracking
- Sprøjteopfølgningskurser

MARK

Aktuelt i marken

Af planterådgiver Henning Frostholm

Vinteren har indtil nu været mild og nedbørsfattig. Vinterafgrøderne står usædvanlig godt og vi kan allerede nu finde de første nye rødder på vinterbyg, raps og rug. Det er dog for tidlig at sige at det var den vinter og nu kommer foråret.

Mangan

Flere steder ses begyndende manganmangel – mest på de lette jorde, men dog ikke så meget som tidligere år. Kan der køres på marken og er der ikke udsigt til nattefrost bør der nu udsprøjtes mangan på marker med synlige mangelsymptomer og marker der erfaringsvis lider af manganmangel. Der findes flere egnede midler og for de fleste gælder at effekten øges ved tilsætning af et spredeklæbemiddel. Der findes dog også midler der er færdigformuleret med et spredeklæbemiddel.

Gylle

Der er flere som allerede nu har været ude med gylle på markerne. Er tanken fyldt er det forståeligt, men er der plads til mere gylle i tanken må det siges at være forbunden med alt for stor risiko, både for udvaskning og dårlig kvælstofudnyttelse, at køre gyllen ud nu.

Handelsgødning

Handelsgødning tildeles ved vækststart og afpasses efter vintersædens udvikling. Som status er nu, kan man roligt vente lidt endnu med tildeling af handelsgødning. Specielt i år er der mange kraftige vintersædsmarker og derfor skal der kun tildeles en lille mængde startgødning. Det milde vejr har også forårsaget en større mineralisering end normalt så der er også mere kvælstof til rådighed i jorden. Når afgrøden i forvejen er kraftig og der så tildeles en stor mængde kvælstof vil det give alt for stor vegetativ vækst, der vil fremme risikoen for lejesæd og stor halmmængde.

Efterafgrøder

Er overvintrende efterafgrøder ikke allerede nedmuldet bør det ske nu, så den kommende afgrøde kan nå at få fat i den kvælstof der frigives når efterafgrøden mineraliseres. Udsættes nedmuldningstidspunktet til senere på foråret kan efterafgrøden begynde at vokse igen og dermed mere eller mindre tømme jorden for kvælstof og først frigive den igen så sent på vækstsæsonen at afgrøden ikke kan nå at få gavn af den. Hvis jorden ikke er tjenlig til jordbearbejdning kan du også vælge at nedvisne arealet nu, med 500 – 700 g aktivstof pr. ha af et glyphosatmiddel og så nedmulde senere.

Pas på gylleskader

Af planterådgiver Per Skodborg Nielsen

Pas på gylleskader

Af skade bliver man klog, men sjældent rig. Et ordsprog der kun delvis er dækkende for gylleskader, da det ofte er vanskeligt at udpege den specifikke årsag i det enkelte tilfælde. Men at gyllesvidninger kan være bekostelige er der mange der kan bekræfte. Og for at gøre ondt værre er det ofte de samme landmænd der gentagne gange oplever skaderne.

Der er gjort mange forsøg på at finde årsagerne, men ses der på de enkelte svidningsskader kan der ikke konkret peges på en bestemt årsag, ligesom man heller ikke kan forudsige risikoen for at en planlagt udbringning vil give skader. Det betyder dog ikke at vi er på bar bund, men at gylle er et kompleks produkt som i kombination med et uheldigt sammenfald af bl.a. faktorer som jordtype, afgrødens tilstand og vejrforhold forårsager skaderne.

Bladsvidning

Bladsvidning kan forekomme som en svidning fra salte og ammoniak i gyllen. Svidningsrisikoen øges derfor ved et stigende saltindhold i gyllen oftest grundet et højt indhold af ammoniumkvælstof i gyllen. Udbringning på fugtige planter forud for stærk solskin og efterfølgende nattefrost øger risikoen for svidning, der ofte viser sig ved at en større eller mindre del af bladet, men typisk bladspidser visner. Ofte kommer planterne sig hurtigt over svidningen med minimal betydning for udbyttet. Svidningen begrænses, hvis der efter udbringning kommer betydelige nedbørsmængder.

Rodsvidning

Svidning af rødderne forekommer som en ammoniaksvidning og ses hyppigt på tør sandjord med en svag rodudvikling, og hvor der efter udbringning kommer nedbør, som leder gyllen direkte ned til rødderne med efterfølgende tørre forhold. Gylle med højt N-indhold øger svidningsrisikoen, og på let jord bør den udbringes i en periode med god jordfugt for at opnå en fortynding og bedre fordeling i jordvæsken. Skaden er ofte så omfattende, at planterne visner og dør

Kvælning

Ved udbringning af gylle udbringes let omsættelige organiske forbindelser og næringsstoffer, som jordens mikroorganismer omsætter ved forbrug af ilt. Hvis jorden er tæt på vandmætning omkring udbringningstidspunktet, vil iltforsyningen fra atmosfæren være begrænset, og det kan derfor betyde, at mikroorganismerne opbruger ilten, hvorved rødderne og planterne kvæles. Øverlige rødder, lavbundsarealer og pakket jord øger risikoen for "gyllekvælning".

Hvilken gylle svider/kvæler mest?

Erfaringsvis er det ofte smågrisegylle, som laver størst skade, selvom indholdet af kvælstof er mindre end i slagtesvinegylle. Smågrisegylle har ofte et indhold af flygtige fede syre (VFA), som er væsentligt højere end i slagtesvinegylle. Omsætningen af VFA er hurtig og stærkt ilt forbrugende og kan derfor føre til kvælning. Selv små mængder på 12-15 tons smågrisegylle pr. ha kan under de rette (uheldige) omstændigheder forårsage store afgrødeskader.

Forsuring med svovlsyre

Ved tilsætning af svovlsyre vil ammoniumindholdet øges og dermed også saltkoncentrationen. Det vil være mest udtalt ved staldforsuring. Alt andet lige vil risikoen for svidninger derfor være større. I praksis er der dog ikke konstateret/dokumenteret flere gylleskader, hvor der er anvendt forsuret gylle.

Biogasgylle

Hvis der er erfaringer med meget hyppig svidning, kan det overvejes at afsætte gyllen til biogasanlæg, så let omsætteligt organisk materiale er væk.

Sammendrag - forholdsregler og risikofaktorer

Risikoen for skade er størst ved udbringning af gylle på planter, hvor rodsystem og vækst ikke er optimal. Skader opstår sjældent ved udbringning tidlig forår (februar, begyndelsen af marts).

Når skaderne oftest opstår ved den fhv. sene udbringning kan årsagen være at den mest lagrede gylle er udbragt og andelen af frisk gylle er større. Måske et højere indhold af flygtige fede syre (VFA) er en væsentlig del af årsagen til skaderne i disse tilfælde? Risikoen for bladsvidninger kan minimeres ved at undlade udbringning i stærk sol, inden nattefrost. Faren for rodsvidninger kan minimeres ved at undlade at køre gyllen ud på tør sandjord med efterfølgende nedbør. Skader ved kvælning undgås ved ikke at udbringe gylle på våd jord eller med udsigt til betydelige nedbørsmængder kort tid efter udbringning.

Bedst i test...

Risikoen for gylleskader kan jo også minimeres ved at udbringe gyllen ad to eller flere omgange...

Udtagning af gylleprøver

Af Christian Hansen

Udtagning af gylleprøver i ikke omrørt tank.

Kend værdien af næringsstoffer i din gylle inden den skal fordeles på marken.

Bestil en prøvetagning fra din gylletank, så vil du indenfor 14 dage få udtaget en prøve og modtage et analyseresultat, som du kan bruge til planlægning af din gyllefordeling på markerne. Samlet pakkepris er 1.050 kr. ekskl. moms. Gylleprøven analyseres for tørstof, total kvælstof, ammonium kvælstof, fosfor og kalium.

Fordele

- Du kender værdien af gyllen inden udkørsel.

- Du kan udtage gylleprøven i god tid inden udkørsel og uden at skulle omrøre tanken.
- Du skal ikke selv sørge for en repræsentativ udtagning.

Prøvetagning

Prøveudtagningen foretages af professionelle folk, som bruger en sikker prøvetagningsteknik. Der udtages 3 spydprøver fra gyllebeholderen. Spydprøverne tages efter samme princip som prøver fra spyd i ensilagestakke, altså fra top til bund. Når spyddet sænkes i gylletanken fyldes det efterhånden som det går ned, og når det "står" på bunden har man en "gyllesøjle" med samme fordeling som gylletanken med hensyn til næringsstoffer. De 3 delprøver samles til én prøve, der efterfølgende neddeles efter anerkendte neddelingsprincipper.

Kvalitet

Metoden er testet i forhold til den traditionelle metode med prøver af oprørt tank, og giver sammenlignelige analyseresultater.

Kontakt din planterådgiver eller afdelingssekretær:

SAGRO syd: Lene Gripping 76 60 23 90 eller Lis Kristensen 76 60 23 98

SAGRO nord: Hanne Futtrup tlf. 96 29 66 66

Kerb til frøgræs og vinterraps

Af planterådgiver Eva Tine Engelbreth

Sidste udkald: Ved behov for anvendelse af Kerb 400 SC mod enårig rapgræs i frøgræs og vinterraps er det nu der skal sprøjtes. Tirsdag den 28-2 2017 i næste uge er sidste frist her i foråret for anvendelse af dette middel i frøgræs og vinterraps.

FRØGRÆS

Kerb 400 SC må bruges til mindre anvendelse i alm. rajgræs udlagt i dæksæd eller til 2. års høst af strandsvingel og hundegræs til frøproduktion. Kerb 400 SC kan være en brugbar løsning mod enårig rapgræs under visse betingelser, men følges vejledningen ikke er der risiko for alvorlige skader på afgrøden:

- Afgrøden må ikke være stresset
- Planterne skal være veletableret med veludviklede rødder
- Næringsstofstatus skal være i orden
- Sprøjt aldrig på vandlidende marker
- Sprøjt i en periode med stigende temperaturer til over frysepunktet efter behandling
- I dagene efter behandling må der ikke komme kraftig nedbør
- Sprøjt aldrig på vandlidende marker

Tabel 1 Brug af Kerb i forskellige slags græs

Art	Dosis	Kommentarer	Andet
Alm. rajgræs	0,3 l/ha-0,4 l/ha*	Dosis bør ikke overstige 0,3 l/ha. Ved alvorlige problemer med enårig rapgræs eller alm rapgræs og stort ukrudt kan dosis øges, men med risiko	Alm rajgræs udlagt i renbestand må aldrig behandles
Strandsvingel	0,2 l/ha	Den mest følsomme art	Kun de spinkle plænetyper bør behandles hvor der er store græsproblemer
Hundegræs	0,3 l/ha	Undgå overlap	Kun arealer med alvorlige problemer med enårig rapgræs og alm. rapgræs bør behandles

VINTERRAPS

Bekæmpelse af enårig rapgræs og andet græsukrudt i vinterraps kan nås endnu.

Dispensationen for Kerb 400 SC kan endnu bruges ind til og med den 28. februar. Hvis der skal købes Kerb 400 SC skal køberen downloade "Brugsanvisning og erklæring om arbejdsmiljø for anvendelse af Kerb 400 SC i vinterraps i vækstsæsonen 2016/17"

- Dosis op til 1,25 l pr ha
- Behandlingsfrist 120 dage
- Såning af korn må ikke finde sted før 7 måneder efter behandling
- Såning/plantning af grønsager og rodgrøntsager må ikke finde sted før 6 måneder efter behandling

TEKNIK

Dyser og afstandskrav til vandmiljø

Af planterådgiver Birgit Vestergård

Afstandskrav i forbindelse med planteværnsmidler ser ud til at blive "det nye sort" vedr. planteværn fra Miljøstyrelsens side i 2017.

Hvor gælder reglerne

Som hidtil gælder afstand til vand alle vandløb/kanaler og søer, også det vand, der ikke har 2 m bræmme-krav. På stadig flere nye etiketter er desuden påført et krav om afstand til §3-områder. Der er mange almindeligt brugte midler med stort afstands krav: Rigtig mange insektmidler, bl.a. Karate WG, Nexide og Pirimod G har 20 m afstandskrav det samme har én af "afløserne" for Oxitril: Xinca. Midler af alle typer kan findes med 10 m afstandskrav: Buctril, DFF, Fenix, Harmony SX, Boxer, Comet Pro, Rubric, Orius 200. Det vil således være svært at komme igennem sprøjtesæsonen på de fleste ejendomme uden at bruge midler med større afstandskrav.

Sidste år blev det muligt at behandle ned til 2 m til vand og §3 forudsat at man havde påmonteret bestemte, godkendte dyser på minimum de 20 m fra vandet. Vi har tidligere beskrevet reglerne i vore nyhedsbreve, men i tabellen nedenfor ses sammenhængen mellem dysernes afdrifts-reduktion og tilsvarende formindskelse af afstandskravene.

Tabel 2 Afstandskrav for bomsprøjter ved forskellig afdriftsreduktion.

Afstandskrav uden afdriftsreduktion (m)	> 50 % afdriftsreduktion	> 75 % afstandsreduktion	> 90 % afdriftsreduktion
5	5	2	2
10	5	5	2
20	10	5	2

"Luftsprøjter"

Danfoils Eurofoil Concorde-dyse er godkendt til 75 % reduktion, men kun når afgrøden er mindst 30 cm (min. 70 l vand og max 7 mbar vandsøjletryk). Man arbejder dog på yderligere godkendelser.

Heller ikke for Hardi Twin med luft har man ved standard-dysemontering, typisk fladsprededyser, mere end 75 % reduktion (3 bar, dyse nr 04 eller 05, og afgrøden mindst 50 cm høj). For at opnå de 90 % må man montere dyser fra listen, f.eks. MD 03. Også Hardi arbejder på godkendte 90 %- løsninger for Twin-sprøjten.

Krav til dokumentation

Opfyldelse af reglerne dokumenteres ved at udfylde et skema, som opbevares sammen med sprøjtejournalen. Dokumentationsskema og vejledning med komplet oversigt over godkendte dyser ses via linket:

http://mst.dk/virksomhed-myndighed/bekaempelsesmidler/sproejtemidler/bruger/reduktion-i-afstandskrav/

Relevante dyser:

Hvis du står for at købe nye dyser bør du gå efter nogle der er godkendte til 90 % reduktion, så vil du i alle tilfælde kunne behandle helt ned til 2 m fra vandet og gerne i størrelser, der passer til den øvrige montering, så der hurtigt kan stilles om

I tabel 2 er listet "typiske" korn-dyser med 90 % afdrift-reduktion. Ved de finere dyse-størrelser, 02 og 025, er de fleste af typen injektionsdyser, som generelt anbefales ved typisk 5-8 bar. Disse vil alt andet lige give en dårligere dækningsgrad ved det påkrævede lave tryk for mange behandlinger. De kompakte injektions-dyser (Med "K" i betegnelsen for Lecher-dyser, "MiniDrift" for Hardi´s) er derimod udmærkede til langt de fleste sprøjteopgaver, også ukrudtsbehandlinger ifølge nyere forsøg. De fleste midler er mere eller mindre systemiske, og en god dækningsgrad er deraf mindre betydning i forhold til at kunne behandle på den rette dag med en lidt grovere forstøvning.

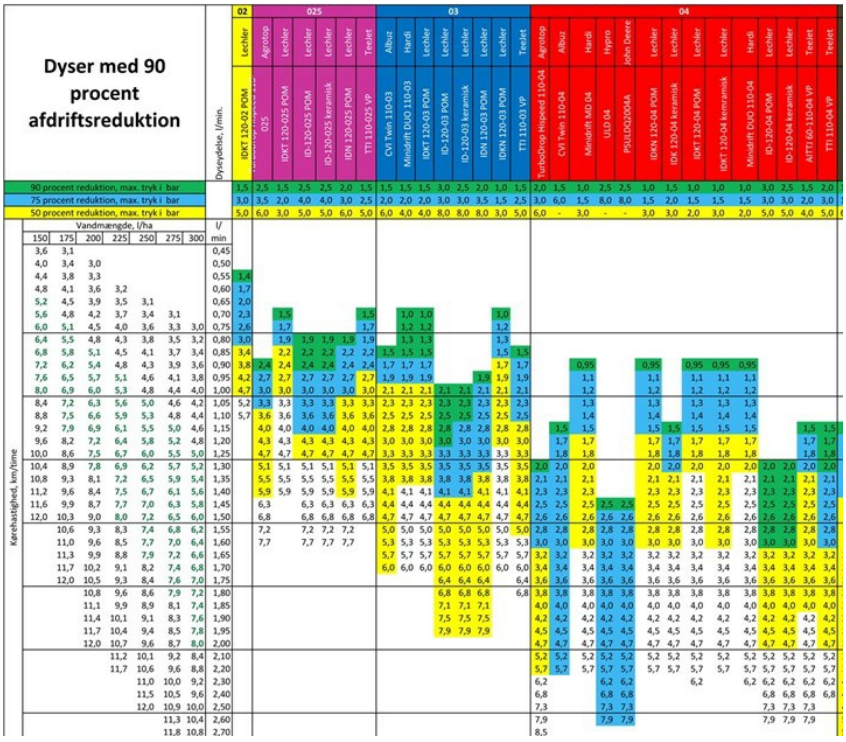
Forslag til dyser til brug i kornrigt sædskifte:

1: Lavdrift/refleks-dyse, størrelse 025 til opgaver, der kræver lille vandmængde f. eks Glyphosat-behandlinger samt behandling af småt græsukrudt i stille vejr

2: Kompakt injektion nr. 025 til de yderste 20 m mod vand/natur ved brug af lavdrift/refleks-dysen

3: Kompakt injektion nr. 03 (type der er godkendt til 90 % reduktion) til " øvrige behandlinger".

Tabel 3 Godkendte dyser til 90 % afdriftsreduktion og vand/sprøjteindstillinger til en given reduktion. Åben linket under tabellen for at få den fulde version med flere godkendte 05-dyser. Kilde: Landbrugsinfo.

Kemitjek

Af planterådgiver Henning Frostholm

Benyt tiden inden sprøjtesæsonen starter til at få ryddet op i kemikalierummet. Et godt overblik over midlerne i kemirummet forebygger fejltagelser under sprøjtearbejdet og forebygger ubehagelige overraskelser ved kontrol.

Det er altid en god idé at holde orden i kemikalierummet. En opdeling og placering af midlerne efter hvilken afgrøde de kan anvendes i, kan være en sikkerhedsforanstaltning til at undgå fejlsprøjtninger. Der er desværre hvert år et antal afgrødeskader eller bortsprøjtninger af afgrøder som følge af, at et forkert ukrudtsmiddel er blandet i tanken.

God orden forebygger fejltagelser ved påfyldning af planteværnsmidler.

Brug altid de ældste midler først

Som konsekvens af at det kan blive ulovligt at opbevare lovligt indkøbte midler, kan det være fornuftigt at "købsdatomærke" plantebeskyttelsesmidler, så man kan sikre sig, at de ældste produkter altid bliver anvendt først.

KemiTjek

KemiTjek er en app, som giver dig mulighed for at scanne stregkoden og med det samme få svar på om midlet er lovligt at anvende og opbevare. KemiTjek findes til Android-baserede mobiltelefoner og tablets, og som noget nyt også til iOS-baserede enheder (iPhone og iPad). Kemitjek kan bestilles på landbrugsinfo.dk

REGLER OG TILSKUD

Status på målrettede efterafgrøder

Af planterådgiver Nicolai Smed Kjær

Første ansøgningsrunde for målrettet efterafgrøder, åbnede op den 1. februar, få dage efter ansøgningsrundens start måtte vi sande at efterspørgslen på tilskud til efterafgrøder i nogle områder var så stor, at vi ikke kunne imødekomme alle vores kunders ønske om at få del i tilskuddet. Denne situation har både en positiv og negativ side. Det er positivt at vores kunder ser muligheden i tilskudsordningen, og at der i områderne hvor kravet er opfyldt ikke bliver indført et obligatorisk efterafgrødekrav til at opfylde områdernes mål. Den negative side har været, at flere kunder ikke har kunnet få del i tilskuds midlerne.

Ansøgningsrunden for de målrettede efterafgrøder fortsætter indtil den 21. april, hvor fristen for indsendelsen af fællesskema også stopper. Indtil den 21. april vil du have mulighed for at afmelde allerede tilmeldte efterafgrøder, hvis du har fortrudt placeringen af disse.

Anden runde for tilskud til målrettet efterafgrøder

Onsdag den 1. marts kl 7.00 åbnes der op for anden ansøgningsrunde for målrettede efterafgrøder, her bliver der mulighed for at søge om tilskud til efterafgrøder i de områder der har en lav eller gennemsnitlig evne til at tilbageholde kvælstof.

Der vil for nogle af de kunder, der ikke kunne få tilskud til efterafgrøder i første runde, nu igen være mulighed for at søge om tilskud til efterafgrøder, da kravet til efterafgrøder nu skal opfyldes på kystvands niveau. For anden ansøgningsrunde er der afsat midler, til at opfylde målene for kystvandsområderne.

Hvis vi oplever det samme billede som i første runde, vil de afsatte midler til de målrettede efterafgrøder, med stor sandsynlighed også være brugt inden for kort tid. Hvis du er i tvivl om hvilket område dine arealer er beliggende i, så kontakt din planterådgiver eller find oplysningerne på landmand.dk

ARRANGEMENTER

Kom godt i gang med FarmTracking

Af planterådgiver Christina S. Jørgensen

SAGRO afholder kursus i Farmtracking i Holstebro og Billund.

Med FarmTracking har du alle dine markoplysninger ved hånden i marken. Hvordan udnytter du det mest optimalt? Deltag i et af de to kommende kurser og få mest muligt ud FarmTracking på din bedrift.

Carl Aggerbo fra SEGES, som er med til at udvikle FarmTracking app'en, kommer til SAGRO og afholder kursus i brug af FarmTracking. På kurset får du overblik over funktionerne i FarmTracking samt masser af tips og tricks til benyttelse af app'en.

Kurset afholdes

i Holstebro den 2. marts kl.9.00- 11.30
i Billund den 8. marts fra kl. 9.00-11.30

Pris 300 kr. incl. kaffe og brød.

Tilmelding kan ske på tlf. 80 80 20 40 eller på sagro.dk

Sprøjteopfølgningskurser

Pga. stor efterspørgsel fra landmænd arrangerer vi nu to sprøjtekurser mere inden vækstsæsonen. Så hvis dit sidste opfølgningskursus er mere end 4 år gammel, og du skal sprøjte i 2017, er det absolut sidste chance for at komme med. Vær opmærksom på at du også skal have et opfølgningskursus, hvis du kun skal købe kemi, men ikke selv sprøjter.

Vi udbyder to kurser

Billund, 23. marts kl. 8.30-16.00
Herning, 28. marts kl. 9.00-16.30

Varighed

Opfølgningskurset varer 1 dag, og der afsluttes IKKE med eksamen. Ved gennemført kursus udstedes et kursusbevis, som skal kunne forevises på forlangende ved Plantedirektoratets kontrolbesøg.

Pris

Kurset koster i alt 738 kr. (108 kr. i AMU-gebyr og 630 kr. for kursusmateriale og forplejning).
Kurset koster dog 1.493 kr., hvis du har en videregående uddannelse (863 kr. i AMU-gebyr og 630 kr. for kursusmateriale).
Hele beløbet bliver opkrævet af SAGRO.
Du kan efter kurset søge om VEU-godtgørelse, hvis du er berettiget til det.

Tilmelding

Efter først til mølle, og senest 14 dage før kurset til:
Lene Gripping, tlf. 76 60 23 90, lgr@sagro.dk
Hanne Futtrup, tlf. 96 29 66 43, hfn@sagro.dk